

SUOMEN PANKIN
JOHTOKUNTA.

Liite 54.

Helsingissä

Loka kuun 4 p. 19 21.

P a n k k i v a l t u u s t o l l e .

N 33.

Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön oheellisen kirjelmän johdosta saa Johtokunta kunnioittaen esiintuoda seuraavaa.

Periaatteellisesti asettuu Johtokunta suosiollisesti kysymykseen luoton myöntämisestä Keskuslainarahastolle ja katsoo että sanotulle rahastolle on myönnettävä luottoa mikäli se yleensä käymähdolliseksi rahamarkkinoilla kulloinkin vallitsevaan asemaan nähden. Muodollisesti on päätöksien tekeminen tässä suhteessa Ohjesäännön mukaisesti Johtokunnan sekä velvollisuus että oikeus.

Näin ollen Johtokunta käsittää puheenalaisen, Pankkivaltuustolle kohdistetun anomuksen tarkoittavan koronlievennystä niille luotoille, jotka Johtokunta voi Keskusrahastolle myöntää. Viitaten Ohjesäännön 32 §:ään, saa Johtokunta kunnioittaen esittää, että Johtokunta oikeutettaisiin näiden luottojen suhteen harkinnan mukaan sovelluttamaan jonkun verran alhaisempia korkomääriä kuin ne, jotka ovat vahvistetut ylipäänsä kulloinkin noudattaviksi.

Edellisen mukaisesti siis ei Johtokunnan mielestä niitä

ponssia, joihin anomus päättyy, voitaisi semmoisenaan hyväksyä.
Huomauttaen ohimennen ettei Suomen Pankki ole oikeutettu käyttämään konttokuranttia kotimaisena lainanantomuotona (Ohjesääntö 2 §), Johtokunta pitää luonnollisena että mahdollisten luottojärjestämisen yksityiskohtiaan myöten on jätettävä Johtokunnan ja luotonpyytäjän välillä vastedes tapahtuvien keskustelujen raan.

Maaseutu

A. Rasimus   *Antti Pentti*   *M. Rönkä*

H. P. Auntonen

OSUUSKASSOJEN
KESKUSLAINARAHASTO-
OSAKEYHTIÖ.

*Pyöryläinen josta kassan lounas
talletettiin lokakuun 6 p.*
J. M. M.

Helsingissä

kuun ..... p:nä 19.....

Suomen Pankin valtuusmiehille,

T ä ä l l ä .

Osuuskassojen lainaus on verrattain pitkäaikaista (laina-aika keskimäärin noin 2, usein 4 - 6:kin vuotta). Mutta on niillä varsin huomattavia tilapäisiäkin rahantarpeita, joiden tyydyttämiseen kassojen varsinaiset käyttöpääomat eivät riitä. Näin on asianlaita esim. kun kassa itse harjoittaa yhteis-
ostoja tai kassan jäsenenä on osuusmeijeri. Varsinkin silloin, kun meijeri valmistaa juustoa, joka voidaan vasta kuukausien kuluttua muuttaa rahaksi, on tärkeätä, että meijeri saa tilapäistä luottoa maitotilien maksamiseen, juustovaraston odottaessa myyntiä. Luoton hankkiminen tällaisiin tarkoituksiin pitäisi voida järjestää tarvittaessa niin, että kassan jäsenenä oleva osuusmeijeri tai yksityinen asiakas tunnustaisi osuuskassan asettaman vekselin ja kassa siirtäisi sen Keskuslainarahastolle.

Lisäksi on sellaisten kassojen, jotka saavat oikeuden ottaa talletuksia ulkoisiltakin, varauduttava talletusten irtisanomisen varalta, mikä taas lisää niiden tilapäisen luoton tarvetta. Lain määräämällä 10 % kassareservillä ei ole huomattavampaa merkitystä pulan sattuessa, varsinkin jos se on sijoitettu obligatsioneihin. Suuremman määrän sijoittaminen reserviksi tulee

luonnollisesti jo korkosuhteitten takia kassoille epäedulliseksi. Talletusten joukkoirtisanomisien tapahtuessa ei kassoilla siis olisi muuta keinoa kuin sanoa lainoja jäseniltänsä irti, elleivät ne pulan sattuessa voisi saada muualta tilapäistä lainaa, joka jäsenten säännöllisistä takaisinmaksuista saaduilla varoilla maksettaisiin takaisin. Silloin välttyttäisiin yht'äkkiä tapahtuvasta lainojen irtisanomisesta, mikä tuottaisi suurta häiriötä sekä kassalle että sen jäsenille. Luonnollinen luotonmyöntäjä näissäkin tapauksissa olisi Osuuskassojen Keskuslainarahasto, jos se siihen pystyisi.

Tämän ohella ovat osuuskassat viime aikoina joutuneet suureen pitempiaikaisempienkin lainojen tarpeeseen, sillä ne varat, joita Eduskunta on myöntänyt ja toivottavasti edelleenkin myöntää itsenäistyvien torpparien liikeluotontarpeen tyydyttämiseksi, tarvitaan tähän tarkoitukseen. Vanhemmat osuuskassojen jäsenet ovat nyttemmin miltei kokonaan vailta sanottavia mahdollisuuksia saada luottoa. Täten on Keskuslainarahaston hallitus ollut joka viikko siinä ikävässä asemassa, että sen on täytynyt kieltää luottoa sellaisilta hyvin hoidetuilta kassoilta, jotka ovat sitä hakeneet uutisviljelyksiin, talousrakennuksiin, salaojituksiin j. n. e. Tämän vuoden kuluessa on tähän mennessä hyväksyttäviin, tuotantoa lisääviin tarkoituksiin Keskuslainarahastolta haettu luottoa kaikkiaan noin 27,000,000 markkaa, ja siitä olemme voineet myöntää ainoastaan vähän päälle 13,000,000 markkaa, mutta verrattomasti suurimmaksi osaksi ainoastaan Eduskunnan myöntämää huokeakorkoista pienviljelijäluottoa. Samaan aikaan on luottoa maassamme ollut melkoisesti saatavissa kaikkien laisten tarpeettomienkin kulutustavarain maahan tuontia varten. Eikö tällainen kansantalous ole takaperosta maassa, missä ei vielä tuoteta elintarpeita riittävästi edes omiksi tarpeiksi ja missä olisi mahdollisuuksia: viljelyskelpoisia maita ja halukkaita viljelijöitä, elintarpeitten tuottamiseksi, myöskin niiden maasta viennin lisäämiseksi, kunhan vaan siihen tarvittavaa pää-

omaa olisi saatavissa?

Lisäpääomia on Keskuslainarahasto yrittänyt hankkia erinäisiltä yleishyödyllisiltä laitoksilta, mutta toistaiseksi huonolla menestyksellä, koska maahan kulutustarpeita tuottavat liikemiehet ovat voineet niissäkin joko paremmin etujaan valvoa tai tarjota suurempaa korkoa kuin Keskuslainarahasto.

Lisäpääomien hankkimisen helpottamiseksi osuuskassoille on näille ja Keskuslainarahastolle äskettäin myönnetty oikeus ottaa vastaan talletuksia yleisöltä, mitä oikeutta niillä ei ennen ole ollut. Mutta tätä tietä ei luonnollisesti ole neti odotettavissa suuria pääomia, koska nämä rahalaitokset ovat vielä yleisölle outoja talletusten ottajina. Kokemus muista maista antaa kuitenkin aihetta odottaa, että meilläkin muutamien vuosien kuluttua osuuskassojen omat ja Keskuslainarahaston talletukset tulevat olemaan tärkeänä osana niiden liikepääomasta.

Kun siis Keskuslainarahastolla ei tätä nykyä näytä olevan sanottavia mahdollisuuksia saada riittävästi lisäpääomia muita maanviljelijöitä paitsi itsenäistyviä torppareita varten, on herännyt ajatus, eikö Suomen Pankki, yhtähyvin kuin se tukee yksityispankkeja, jotka verrattain suuressa määrässä ovat palvelleet kulutuksen lisäämistä, voisi, ja eikö sen tehtäviin kuuluisikin, ryhtyä tukemaan myöskin Keskuslainarahastoa, joka palvelee yksinomaan tuotannon edistämistä ja jonka toiminnalla samalla on suuri yhteiskunnallinen merkitys. Eikö pitäisi voida järjestää niin, että Suomen Pankki Keskuslainarahaston kautta toteuttaisi sitä osaa alkuperäisestä ohjelmastaan, jota se ei tähän saakka ole pystynyt suorittamaan, nimittäin maanviljelijäin suuren enemmistön liikeluoton tarpeen tyydyttämistä? Onhan Keskuslainarahastoa pidettävä puolittain valtiolaitoksena, se kun toimii suurimmaksi osaksi valtiovaroilla, ja kun siinä osakkaitten hyöty on rajoitettu $5 \frac{1}{2} \%$:ttiin eikä johtajillekaan makseta mitään tantiemia.

Tällä tavalla on asia järjestetty osuuskassojen Keskus-

lainarahastoille esim. Saksassa ja Ranskassa. Ruotsissa on Kesku-
lainarahastojen yhdeksi kaikkein tärkeimmäksi tehtäväksi järjes-
tetty juuri tällainen välitys Valtiopankin ja osuuskassojen vä-
lillä.

Tässä tarkoituksessa on käännytty Suomen Pankin pää-
johtajan puoleen, ja hän on asettunut periaatteessa myötämieli-
selle kannalle tähän kysymykseen nähden. Niinpä hän on ilmoitta-
nut, että Suomen Pankki hänen mielestään voisi heti ryhtyä re-
diskonttaamaan osuuskassojen Keskuslainarahastossa diskonttaamia
vekseleitä nykyään käypää alinta korkoa vastaan. Mutta kun tämä
on 9 %, niin tulisivat tällaiset rahat, ennenkuin ne joutuisi-
vat Keskuslainarahaston ja osuuskassan välityksellä maanviljeli-
jälle, liian kalliiksi myöskin siinä tapauksessa, että Keskus-
lainarahasto tyytyisi mahdollisimman pieneen välityspalkkioon.
Sen vuoksi on herännyt kysymys, eikö Suomen Pankki voisi ruveta
rediskonttaamaan osuuskassojen Keskuslainarahastossa diskonttaa-
mia vekseleitä, kun on kysymyksessä tuotantoa ilmeisesti edistä-
vät lainat, tätä nykyä 7 $\frac{1}{2}$ % korkoa vastaan, mikä korko alennetta-
isiin sopivaan määrään, kun yleinen diskonttokorko alenee.

Osuuskassat eivät kuitenkaan voi paljon käyttää tätä
vekseliluottoa, koska niillä tällaiset lainatarpeet ovat suh-
teellisesti vähäiset.

Kassojen myöntämiä lainoja käytetään, kuten edellämai-
nittiin, suureksi osaksi uutisviljelykseen, salaojitukseen, talous-
rakennuksiin y. m. s. tarkoituksiin, jotka vaativat 3 - 4 - 6
vuotta laina-aikaa. Tätä varten osuuskassat tarvitsevat Keskuslai-
narahastolta konttokuranttiluottoa ja sen vuoksi Keskuslainarahas-
tonkin pitäisi tällaisiin tarkoituksiin saada Suomen Pankilta
konttokuranttiluottoa, mistä Keskuslainarahasto voisi tätä nykyä
maksaa korkoa 6 %.

Konttokuranttiluoton vakuudeksi Keskuslainarahasto voisi
antaa joko obligatsionejaan taikka osuuskassojen sille antamia
velkakirjoja, jotka maan hallitus on hyväksynyt Keskuslainarahasto-

ottamien obligatsioonilainojenkin vakuudeksi. Osuuskassojen velka-
kirjoista vastaavat osuuskassojen sääntöjen mukaan, paitsi kasso-
jen omat varat, niiden jäsenet koko omaisuudellaan. Osuuskassat
ovat saaneet Keskuslainarahastolta lainoja aikaisempina vuosina
keskimäärin 4 - 5 % niiden jäsenten netto-omaisuuden arvosta,
v. 1919 3 % ja v. 1920 2,5 %.

Tällaista luottoa Keskuslainarahasto tarvitsisi arviol-
ta ensi vuoden kuluessa 10 miljoonaa markkaa.

Edelläesitetyn mukaisesti saamme siis anoa Pankki-
valtuusmiesten myötävaikutusta siihen,

että yhtiömme saisi Suomen Pankissa rediskon-
tata osuuskassojen vekseleitä $7\frac{1}{2}$ % korolla; sekä

että Suomen Pankki avaisi yhtiöllemme ensi
vuonna 10:n miljoonan markan suuruisen konttokurantti-
tilin 6:n %:n korkoa vastaan.

Helsingissä syyskuun 20 p:nä 1921.

Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiö

Hannes Gebhard, Yrjö Väliä-Kelkkinen

Hallituksen esitys Eduskunnalle lainausrahaston perustamisesta maataloustuotannon edistämiseksi.

Maataloustuotantomme on verrattuna useiden muiden Euroopan maiden vastaavaan tuotantoon vielä suhteellisesti alhainen. Huomattavaa edistymistä on kuitenkin viime vuosina ollut täälläkin havaittavissa. Niinpä maahan vuonna 1913 tuotettiin kaikkiaan 417 miljoonaa kg. syömäviljaa, kun taas vastaava tuonti kuluvan vuoden syyskuun loppuun oli vain 101,65 miljoonaa kg. Vaikka kotimainen viljanviljely onkin näin huomattavasti kohonnut, vaaditaan vielä tarmokasta ja määräraista työtä, ennenkuin maamme pääsee omavaraistalouden kannalle ja siis itse kykenee tuotannollaan kulutusta tyydyttämään.

Mainitun päämäärän saavuttamiseksi, johon muissakin maissa nykyisin näytään pyrittävän, on tehoisina keinoina, paitsi muita, mainittava viljelysalan lisääminen uutismaan raivauksilla ja viljelysmaiden saattaminen entistä voimaperäisempään kuntoon salaojituksen, saveamisen ja hiekkotamisen avulla. Niinikään ovat sellaiset toimenpiteet, kuin parempien asuntojen rakentaminen maataloustyöväelle ja talousrakennuksien uusiminen ajanmukaisiksi sekä kunnollisten lantasaäiliöiden aikaansaaminen kuin myöskin uusien meijerien perustaminen etenkin sellaisille paikkakunnille, missä itsenäisiä pienviljelijöitä on runsaammin syntynyt, omansa myötävai-kuttamaan maataloudellisen tuotannon nopeampaan nousuun.

Vallitseva taloudellinen ahdinkotila, vaikea luoton saanti ja korkea korkokanta estävät kuitenkin maanviljelijöitä yleisemmin ja riittävässä määrin ryhtymästä kysy-

myksessä oleviin melkoisen suurista kustannuksista vaativiin töihin. Varsinkin pienviljelijäväestölle, jonka lukumäärä vuokra-alueiden lunastamisen kautta itsenäisiksi tiloiksi samoinkuin muunkinlaisen sekä valtion ja kuntien että myös yksityisten harjoittaman avustustoiminnan vaikutuksesta on huomattavasti lisääntynyt ja edelleenkin kasvaa, tuottavat nykyiset luotto-olot tässä kohdin suuria, jopa ylivoimaisia-kin vaikeuksia.

Viljelysalan laajentamiseksi varasi Eduskunta vuoden 1920 tulo- ja menoarvioon 30 miljoonan markan suuruisen siirtomäärärahan käytettäväksi samalla hyväksymiensä jakoperusteiden mukaan avustuksina uutisviljelysraivauksista aiheutuviin kustannuksiin. Käytettävänä olevien tietojen mukaan voitane se uutismaan ala, joka osaksi näiden avustuksien turvin saadaan valmiiksi raivatuksi, arvioida vähintään noin 44.000 hehtaariksi. Vaikka tätäkin on pidettävä huomattavana viljelysalan lisäyksenä, ei se kuitenkaan tuotannon lisäämisen kannalta katsoen ole läheskään riittävä. Niinikään on Eduskunta myöntänyt lainan muodossa varoja Osuuskassojen Keskuslainarahasto-osakeyhtiö nimiselle yhtiölle käytettäväksi paikallisten osuuskassojen välityksellä maatalouden kohottamista edistäviin tarkoituksiin.

Mainitut avustustoimenpiteet ovat kuitenkin osoittautuneet riittämättömiksi. Näin ollen ja kun maataloustuotannon kohottamisella on katsottava olevan ratkaiseva merkitys koko maan taloudelliselle itenäistymiselle ja vaurastumiselle, on valtion puolesta koetettava tarkoituksenmu-

kaisesti järjestetyllä lainausliikkeellä tukea kysymyksessä olevaan tarkoitukseen tähtääviä toimenpiteitä. Täten tuotannollisiin töihin käytettävillä valtion varoilla olisi myös ainakin osaksi torjuttavissa maatalahiaikoina ehkä uhkaava työttömyys.

Valtion lainausliikettä maatalouden hyväksi olisi siis laajennettava perustamalla sellainen lainausrahasto, josta voitaisiin kuntien välityksellä antaa lyhytaikaisia lainoja maataloustuotantoa edistäviin tarkoituksiin. Täten voitaisiin lainausliikettä ulottaa koko maahan, ja siis myöskin sellaisiin seutuihin, missä osuuskassoja ei vielä ole. Kysymyksessä oleva lainausliike tulisi suurin piirtein järjestettäväksi siten, että kunnille hakemuksesta myönnettäisiin sanotuista varoista lyhytaikaisia lainoja korkeintaan kuuden vuoden ajaksi, 5 % korkoa vastaan. Näistä varoista kunnat sitä varten asettamiensa toimikuntien välityksellä vuorostaan antaisivat lainoja 5 1/2 % korkoa vastaan yksityisille maanviljelijöille edellämäinnittuihin, maataloustuotantoa edistäviin tarkoituksiin käytettäväksi; ja tulisi maanviljelijäin lainoja hakiessaan myötäliittää mainittujen toimikuntien taikka, milloin suurisuuntaisemmat tai teknilliset suunnittelut ovat tarpeen, asiantuntijain näitä varten valmistamat ehdotukset. Lainavarojen käyttämisen valvonta kuuluisi ensi kädessä useinmainituille toimikunnille, mutta sen ohessa tulisi myös valtio maataloushallituksen ja maanviljelysseurojen alaisilla toimihenkilöillä tarkastuttamaan varojen käyttämistä. Lainoja tulisi

antamaan: uutismaan raivaukseen 1,000 ä 2,000 markkaa hehtaaria kohti, riippuen raivaustyön vaikeuksista, korkeintaan puolet talousrakennuksien tai rakennettavien laitosten arvosta sekä niinkään suunnitteen puolet maanparannuskustannuksista.

Tällaisen pysyvän lainausrahaston avulla voisi valtio ilman huomattavia kuluja edistää maataloudellista yrittelijäisyyttä ja kohottaa sen kautta tuotantoa. Samalla tarjoutuisi työväestölle jatkuvasti omilla paikkakunnillaan ansiomahdollisuuksia. Sentähden tulee hallitus kuluvan vuoden lisämenoarvion yhteydessä ehdottamaan siirrettäväksi valtiorahastosta 30 miljoonaa markkaa maataloustuotannon edistämistä varten perustettavaan lainausrahastoon.

Edelläolevan perusteella ehdotetaan täten:

että Eduskunta päättäisi maataloustuotannon edistämiseksi perustaa erityisen lainausrahaston ja oikeuttaisi valtioneuvoston siitä myöntämään kunnille korkeintaan kuuden vuoden ajaksi lainoja 5 % korkoa vastaan kuntien jaettavaksi edelleen 5 1/2 % korkoisina kuolevelainoina käytettäväksi uutismaan raivaukseen, viljelysmaiden voima-peräiseen kuntoon saattamiseen sekä maataloudellisiin uutisrakennuksiin ja uusien meijerien perustamiseen sekä osoittaisi tätä varten siirtone valtiorahastosta 30 miljoonaa markkaa.

Helsingissä, 21 päivänä lokakuuta 1921.

Tasavallan Presidentti

K. J. STAHLBERG.

Maatalousministeri *Kyösti Kallio.*